

Střední odborná škola veterinární,
Hradec Králové-Kukleny,
Pražská 68/18
500 04 Hradec Králové

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

(také v elektronické podobě = SEPA)

pro školní rok 2019 / 2020

Motto: „Škola nemá být trestnicí, ale domovem lásky a trpělivosti.“

Jakub Jan Ryba

zřizovatel školy: Královéhradecký kraj

druh školy: střední odborná

stupeň vzdělávání: střední vzdělání s maturitní zkouškou

forma studia: denní

délka studia: čtyři roky

studijní obor: 43-41-M/01 VETERINÁŘSTVÍ

(zaměření: veterinární technik / veterinární technik – laborant)

ředitelka školy: Ing. Bc. Hana Rubáčková

<http://www.sosvet.cz>

e-mail: kontakt@sosvet.cz **telefon:** +420 495 535 386

fax: +420 495 535 400

OBSAH

1 Charakteristika školy

1.1 Budova školy, studenti a pedagogové 3

1.2 Školní poradenské pracoviště 4

2 Minimální preventivní program

2.1 Cíle programu 4

2.2 Obsah prevence 5

2.3 Program pro jednotlivé cílové skupiny 6

**2.4 Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti
prevence 8**

3 Přílohy (od strany 10)

3.1 Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci

3.2 Informovaný souhlas pro rodiče žáků prvních ročníků

3.3 Dotazník metodičky prevence pro studenty prvních ročníků

**3.4 Školní program k řešení šikanování a Krizový plán k řešení šikanování
mezi žáky SOŠ veterinární**

3.5 Hodnocení prevence rizikového chování - 2018/2019

3.6 Kontakty

1 Charakteristika školy

1.1 Budova školy, studenti a pedagogové

Veterinářství je současným studijním oborem, který vychovává střední veterinární kádr. Profilovými předměty oboru jsou *nemoci zvířat, chov zvířat, reprodukce zvířat, hygiena a technologie potravin* a samozřejmě *praxe*. Naši žáci mohou studovat ve dvou oborech – veterinární technik / veterinární technik – laborant.

Budova školy se nachází v městské čtvrti Kukleny na Pražské třídě. Areál je dobře dostupný městskou hromadnou dopravou, od hlavního nádraží a od autobusového terminálu je vzdálen pouze deset minut chůze. Bohužel v této lokalitě je poměrně časté ohrožení dětí a mládeže ze strany nepřizpůsobivých občanů, drogových dealerů a jiných problematických osob stahujících se většinou do blízkosti nádraží.

Škola má zázemí laboratoří, odborných učeben a především disponuje vlastní školní stájí, kde jsou ke studiu k dispozici kůň, poník, kráva, kozy, ovce, dva psi, králíci, slepice a jiná zvířata. Studenti mají možnost ubytovat přes týden vlastní psy v kotcích v areálu školy. V rámci projektu bylo nově vybudováno centrum malých zvířat, které slouží k chovu a studiu drobných a exotických druhů. V tomto centru mohou studenti přes týden ubytovávat svoje drobné domácí mazlíčky.

Součástí školy je nová tělocvična s příslušenstvím, která se využívá i k akcím nespportovního charakteru.

Praktická výuka probíhá v prostorách školy a dále na smluvních pracovištích, jako jsou veterinární ambulance, veterinární ústavy, laboratoře, zemědělská družstva, zoologické zahrady, útulky a záchranné stanice pro zvířata, soukromé farmy, hřebčiny a podobně.

Škola pravidelně pořádá nejrůznější akce pro veřejnost, největší je každoroční „Den zvířat“.

Školu navštěvuje v letošním školním roce téměř 400 žáků (v prvních ročnících máme 4 paralelní třídy, ve druhých, třetích a čtvrtých ročnících 3 paralelní třídy), pocházejících z celé České republiky a využívajících ubytování v domovech mládeže v Hradci Králové. Převážnou většinu studentů tvoří v současné době dívky.

Složení pedagogického sboru je různorodé – odborné předměty ve škole učí veterinární lékaři, zemědělští a ekonomičtí inženýři, všeobecně vzdělávací předměty učí absolventi pedagogických fakult.

Hluboký vztah studentů ke zvířatům se pozitivně projevuje i v mezilidských vztazích.

Použité zkratky: **ŠVP** = školní vzdělávací plán; **TEV** = tělesná výchova; **PPP** =

pedagogicko-psychologická poradna; **OPL** = omamné a psychotropní látky

1.2 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště: Ing. Jana Faltejsková (výchovná poradkyně)

Mgr. Jitka Provázková (metodička prevence)

Mgr. Michal Matušinec (školní psycholog)

Mgr. Martina Lochařová (školní speciální pedagožka)

2 Minimální preventivní program

2.1 Cíle programu

- zlepšit vrstevnické vztahy ve škole a tím zamezit rozvoji rizikového chování mezi žáky
(umožnit společné pozitivní prožitky a pocit hrdosti na příslušnost ke škole)
- posílit odolnost žáků vůči sociálně patologickým jevům a vybavit je obrannými mechanismy vůči nim i pro budoucí život *(informace v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP + adaptační kurzy, preventivní dny, přednášky, exkurze, filmová a divadelní představení)*
- zlepšit dovednosti žáků v sociální komunikaci *(umožnit veřejné prezentace ročníkových prací všem studentům, zjišťovat úroveň sociální komunikace studentů na smluvních pracovištích individuální praxe)*
- vést žáky k sebepoznání, zvýšit jejich psychickou odolnost v náročných životních situacích a při zvládnání stresů *(adaptační kurzy, preventivní dny, využití služeb PPP, odborné přednášky dle aktuální nabídky)*
- učit žáky tolerantním postojům nutným pro život v multikulturní společnosti *(informace v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP + filmová a divadelní představení, exkurze, odborné stáže v zahraničí, aktivní účast v projektu „Adopce na dálku“)*
- zlepšit spolupráci s rodiči

- udržet dobré vztahy mezi učiteli a žáky
- informovat pedagogy o možnostech vzdělávání v oblasti primární prevence a motivovat je k aktivnímu zapojení do realizace programu v jejich hodinách
- zlepšit spolupráci s institucemi a organizacemi působícími v oblasti prevence rizikového chování

2.2 Obsah prevence

Prevence rizikového chování u žáků je zaměřena na:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví
- šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus
- kriminalita, delikvence
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky) a onemocnění HIV / AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
- prevence extremistického chování a jednání, ovlivňování extremistických postojů v oblasti politické a náboženské
- prevence počítačové kriminality a závislostního chování v této oblasti

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech

- domácího násilí
- kriminality páchané na dětech
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

2.3 Program pro jednotlivé cílové skupiny

a) studenti

- adaptační kurzy pro první ročníky (ve spolupráci s PROSTOREM PRO, o.p.s. – Bc. Gabriela Lepková, DIS.)
- analýza společensky nežádoucích jevů na škole pomocí dotazníků a anket – metodička prevence
- mapování sociálních vztahů ve třídě – třídní učitelé, výchovná poradkyně, metodička prevence, školní psycholog
- „Den zvířat“ – všichni
- přednáška Mgr. Aleny Blažkové (MP Education, s.r.o.) zaměřená na sexuální a rodinnou výchovu – první ročníky
- kurzy sebeobrany (ve spolupráci s Městskou policií HK, PhDr. Jaroslav Matoušek) – 1x v každém pololetí – první ročníky
- návštěva ČNB – čtvrté ročníky
- návštěva soudního přelíčení – čtvrté ročníky
- dějepisné projekty a exkurze (výchova k národní hrdosti a rozšiřování historických znalostí) - všichni
- školní maturitní ples - všichni
- účast v projektu „Adopce na dálku“ – všichni
- finanční podpora adoptovaných surikat v ZOO Dvůr Králové – všichni
- sportovní kurz – druhé ročníky
- kyberšikana – ve spolupráci s učiteli výpočetní techniky (1., 2. ročníky)

- kulturní akce (divadelní představení, filmová představení, besedy) – dle aktuální nabídky a dle možností školy zařazovat kulturní akce pro žáky – všichni
- sportovní akce – ve spolupráci s vyučujícími TEV – všichni
- divadelní představení školního divadelního kroužku (přibližně 2x ročně)
- odborné exkurze – v jednotlivých ročnících v návaznosti na ŠVP
- **přednášky, besedy, programy zaměřené na podporu kvalitních mezilidských vztahů a prevenci rizikového chování mládeže** (především šikany, kyberšikany, možných následků promiskuitního chování, užívání alkoholu a OPL a řízení motorových vozidel pod jejich vlivem) - dle aktuální nabídky a možností školy
- všichni žáci jsou informováni o **nejdůležitějších kontaktech sloužících k řešení náročných životních situací prostřednictvím nástěnky umístěné na chodbě školy** – metodička prevence

b) rodiče

- rodiče jsou informováni na třídních schůzkách o preventivních aktivitách prostřednictvím třídních učitelů
- rodiče žáků prvních ročníků podepisují tzv. informovaný / generální souhlas s poradenskými službami a preventivními aktivitami školy směrem k jejich dětem
- škola nabízí rodičům poradenské služby výchovné poradkyně, metodičky prevence a školní psychologky
- rodiče jsou informováni o **nejdůležitějších kontaktech sloužících k řešení náročných životních situací prostřednictvím nástěnky umístěné na chodbě školy a webu školy** – metodička prevence ve spolupráci se správcem sítě

c) pedagogové

- trvají na důsledném dodržování školního řádu
- mají pozitivní přístup k žákům a jsou jim osobním příkladem
- podílejí se na realizaci minimálního preventivního programu školy a maximálně k tomu využívají možností svého předmětu v rámci ŠVP
- jsou informováni o nabízených možnostech vzdělávání v problematice primární prevence
- **aktivně sledují projevy sociálně patologických jevů mezi žáky, osobně zasahují pouze v případech ohrožujících zdraví žáků a neprodleně oznamují výskyt rizikového chování žáků členům školního preventivního týmu!!!**

2.4 Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence

Mgr. Jitka Provázková – semináře pro metodiky prevence

Ing. Jana Faltejsková – pravidelné semináře pro výchovné poradce

Mgr. Michal Matušinec – semináře pro školní psychology

ostatní – dle zájmu, aktuální nabídky a možností školy

PŘÍLOHY

3.1 Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291 / 2010 – 28

(vybrané a upravené části)

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

- (1) Prostory školy je vhodné označit viditelným textem a grafickou značkou zákazu kouření. Takto je třeba označit vnitřní i vnější prostory.
- (2) Školním řádem je nutné kouření v prostorách školy zakázat a stanovit opatření za porušování tohoto zákazu.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- 2) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- 3) Pedagogický pracovník navrhne pro žáka kázeňský postih v souladu se školním řádem.
- 4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet nebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

- (1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.
- (2) Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- 2) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- 3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- 4) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- 5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (např. okolnosti konzumace alkoholu, zda byly realizovány orientační testy na alkohol a s jakým výsledkem, viz níže bod 12), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- 6) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- 7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- 8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- 9) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- 10) V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- 11) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- 12) V případě důvodného podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka nebo zletilého studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu (souhlas není nutný v případě, že následují vyučovací předměty nebo praxe, kde by žák pod vlivem alkoholu mohl ohrozit zdraví své nebo zdraví spolužáků). Pokud je výsledek

testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

(1) V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- d) Zpracují stručný záznam o události.

(2) V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- d) O nález vyrozumí zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, i orgán sociálně právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

- (1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání návykových látek (dále jen NL) a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanoví zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanoví rovněž sankci za porušení zákazu.
- (2) Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení NL a jedů podle §187 a § 188 trestního zákona a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace NL ve škole

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- 2) Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem, viz níže bod 14). Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- 3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- 4) V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- 5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- 6) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
- 7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

- 8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy). Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
- 9) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- 10) V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- 11) Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
- 12) Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
- 13) V případě podezření na intoxikaci žáka může ve výjimečných indikovaných případech pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost NL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka nebo souhlasu zletilého studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost NL (souhlas není nutný při splnění stejných podmínek – viz. část **alkohol**). Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce NL ve škole

- 1) Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- 2) Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka) - ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- 3) Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

- 4) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- 5) Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález NL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- (1) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- (2) O nálezů ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem
- (3) O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- (4) V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

B. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- (1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- (2) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- (3) O nálezů sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo jeho/její zástupce.
- (4) O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
- (5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že **některý z žáků má NL u sebe**, postupují takto:

- (1) Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- (2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
- (3) Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

ŠIKANANA

Šikanování = týrání

= způsob chování, umožňující fyzickým nebo psychickým týráním druhých získat nad nimi pocit převahy, moci či určité výhody. Jde o jednání agresivní, často nezákonné, ale trpěné a mnohdy podporované určitou skupinou. Lze je charakterizovat jako chování asociální. Podhoubí šikany je v osobnostních rysech týrajícího i jeho oběti a v lhostejnosti okolí, v sociální atmosféře, v některých ideologiích ....

(Velký sociologický slovník, Univerzita Karlova, Vydavatelství Karolinum, 1996 Praha)

Přímé a nepřímé znaky šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

U trestných činů, jejichž podstatou byla šikana, lze proto předpokládat, že právě s ohledem na rozšiřující se případy podobných jednání bude skutek za trestný čin považován. Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovně-právně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i za škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Devět kroků při řešení počáteční šikany

Schéma první pomoci:

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování
  - především prostřednictvím rozhovoru s informátory a oběťmi
  - nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
  - po rozhovoru s informátorem následuje rozhovor s obětí (ne s podezřelými pachateli)
  - při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci (je potřeba ochránit ji před možnou pomstou agresorů)
3. Nalezení vhodných svědků
  - vytipovat členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat (vybrat žáky, kteří s obětí sympatizují, kamarádí s ní, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování)
4. Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky
  - rozhovory zorganizovat tak, aby o nich druzí nevěděli
  - vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit doplňující a zpřesňující rozhovory nebo konfrontaci dvou svědků
  - vážnou chybou je společné vyšetřování svědků a agresorů. Zásadní chybou je konfrontace oběti a agresorů!
5. Ochrana oběti
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
  - je to poslední krok ve vyšetřování
  - dokud nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl vést tento rozhovor
  - cílem je agresory okamžitě zastavit a ochránit oběti, ale i je samé před následky jejich činů
7. Výchovná komise
  - v rámci společného setkání pedagogů a žáka-agresora i jeho rodičů se rozhoduje o výchovných opatřeních
8. Rozhovor s rodiči oběti
  - rodiče je třeba informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních
9. Práce s celou třídou

Nejčastější chyby:

- učitelé nepracují s faktem zásadní odlišnosti řešení u počátečních a u pokročilých šikan
- při vyšetřování se nebere zřetel na trauma, stud a mlčenlivost znásilněné oběti
- berou se vážně falešní svědci, kterým poručil „šéf“ agresorů
- bezprostředně se konfrontuje výpověď týraného žáka s výpověďmi jeho mučitelů

- pedagog vyšetřuje šikanu přímo ve třídě
- ředitel si pozve najednou údajné oběti, údajné agresory a jejich rodiče, některé pedagogy a vyšetřuje to z jedné vody načisto
- po vyšetření šikany se naráz pozvou všichni - rodiče agresorů, oběti i s jejich ratolestmi
- nezřídka se oběť nechá odejít ze školy, případně se převede do vedlejší třídy, přičemž šikanování se dále prohlubuje a zdokonaluje

Postup vyšetřující osoby, má-li podezření na šikanu

- Konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy.
  - Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, výchovnému poradci, konzultovat další postup.
  - Mezi čtyřma očima vyslechnout více nezaujatých svědků, popřípadě konfrontovat svědky mezi sebou.
  - Je zejména důležité získat odpovědi na následující otázky:
    - a. **kdo** je obětí, popřípadě **kolik** obětí je
    - b. kdo je agresorem, kolik agresorů je, kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník šikanování
    - c. **co, kdy, kde, a jak** dělali agresori obětem
    - d. k jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo
    - e. jak dlouho šikana trvá
  - Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých projevů šikany. Poprosit je o pomoc.
  - Vyslechnout oběť – citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací. **NIKDY** neřešit problém opřed celou třídou!
  - Zajistit ochranu oběti šikany.
  - Teprve nyní vyslechnout agresory, případně konfrontovat agresory mezi sebou.
- NIKDY konfrontace obětí a agresorů!!!**
- Vytipovat nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování.
- Požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, třídní učitel, školní metodik prevence sociálně patologických jevů, případně psycholog). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti (stupně 1-3 počáteční šikana, 4-5 šikana v pokročilém stádiu), navrhne další postup vůči obětem i agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální, závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jedná o první případ či recidivu.
  - Individuálně pozvat rodiče agresorů. Seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření, (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvážít oznámení na Policii ČR.
  - Individuálně pozvat rodiče obětí šikany. Seznámit je se situací, domluvit se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik...).

- Rozebrat situace ve třídě (vynechat citlivé detaily), vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třídu i nadále pozorně sledovat.

Brutální šikana

Případy brutální šikany nejsou na našich školách tak řídkým jevem, jak by se mohlo zdát. Nevyhýbají se žádnému typu školy, nejsou ani výsadou "pastáků" nebo "učňáků". Při provalení skupinového násilí se většinou projeví naprostá bezmocnost školy, která je kromě jiného dána také mimořádnými nároky na diagnostiku a léčbu téhle zvláštní podoby šikany, pracovně nazvané školní lynčování.

V případě brutální šikany se doporučuje postupovat následujícím způsobem:

1. Zvládnout šok a postarat se o oběť

Pedagog musí zvládnout svůj vlastní šok, zastavit násilí a postarat se o oběť, poskytnout jí nejnutnější pomoc a ochranu. Žák, který se stal obětí, je totiž v zoufalé situaci, bojí se o život, je třeba zraněný. Láska, soucit a odvaha mohou být tou nejdůležitější součástí pomoci.

2. Přivolat pomoc

Učitel by měl zalarmovat všechny své kolegy, ale neměl by nechat třídu bez dozoru. Vyslat pro ostatní učitele třeba žáka, který nebyl do šikanování zapojený. Situace je natolik závažná, že je třeba přerušit vyučování. I když dítě není na první pohled zraněné, není možné říct, "sedni si, Pepíčku, do lavice, teď musíme dobrat látku. Popovídáme si pak".

3. Zabránit domluvě

Učitelé by měli zabránit tomu, aby se třída mezi sebou domluvila, zamezit křivé skupinové výpovědi. Někdo by měl s žáky zůstat a hlídat je. Také je možné rozdělit je do skupin. Ale i ty musejí zůstat pod dozorem.

4. Poskytnout oběti pomoc a bezpečí

Někdy dochází k tomu, že postižený žák je vážně zraněný, v tom případě je třeba zavolat záchranku a informovat rodiče. Pokud zraněný není, i tak je třeba ho chránit, pomáhat mu překonat prožité trauma, uklidnit ho a utěšit, snažit se mu dodat pocit bezpečí.

5. Přivolat policii

Škola je povinna nahlásit celou věc policii, ale měla by jednat nezávisle na ní. (Policie se může opozdit a přijet až některý další den.) To znamená, začít rychle, ten samý den vlastní vyšetřování. Nejlépe je vyslechnout po jednom všechny účastníky a jejich výpovědi pak dát postupně dohromady. Ideální je, když policie při svém vyšetřování vychází z materiálů a zjištění školy. Není to ale bohužel obvyklá praxe. Podle zkušeností je vhodné obrátit se přímo

na kriminální policii, kde jsou zřízeny funkce specialistů pro mládež. Pro výchovnou pomoc je však zásah policie málo významný, to už je úkolem školy.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Kontakty:

[Poradna](http://www.minimalizacesikany.cz) webu Minimalizace šikany: www.minimalizacesikany.cz

Společenství proti šikaně , www.sikana.org

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111) , www.linkabezpeci.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

KYBERŠIKANA

Pojem kyberšikana = úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Kyberšikana se odehrává na Internetu (např. prostřednictvím e-mailů, chatovacích aplikací jako je ICQ, v sociálních sítích, na videích umístěných na internetových portálech) nebo prostřednictvím mobilního telefonu (např. SMS zprávami nebo nepříjemnými telefonáty). Pachatel často jedná anonymně, takže oběť netuší, od koho útoky pochází.

Typické rysy

- 1) Je časově neomezená – útočník může oběť obtěžovat 24 hodin denně*
- 2) Publikum široké - kdokoliv*
- 3) Obsah se šíří velmi rychle – prostřednictvím informačních technologií*
- 4) Anonymita pachatelů – je zpravidla obtížné, pokud je pachatel zdatný v práci s PC, mobilem apod., vypátrat jeho identitu*
- 5) Změna pojetí osobnosti agresora x oběti – anonymita informačních technologií umožňuje útočit i zjevně fyzicky slabším jedincům na zdatné oběti*
- 6) Možná neúmyslnost – zveřejnění fotografií nemusí být vždy míněno jako útok na kohokoliv, nicméně může ve výsledku způsobit nepříjemnosti oběti*

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovně-právně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy.

Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Co může dělat škola

- 1) Pracovat na povědomí
- 2) Školní řád musí respektovat i tento fenomén
- 3) Definovat kompetence v rámci školy
- 4) Definovat kompetence mimo školu
- 5) Začlenění tématu do výuky
- 6) Vzdělávání pedagogů
- 7) Podpora pozitivního a opatrného využívání informačních technologií

Oběti je třeba doporučit, aby

- **neodpovídala**
- **ukládala důkazy (screenshoty)**
- **mluvila o tom, co se jí děje**

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na **orgány činné v trestním řízení**, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Kontakty:

www.bezpecne-online.cz (stránky pro teenagery, rodiče a učitele s informacemi o bezpečném používání internetu, prevenci a řešení kyberšikany; výukové materiály)

www.protisikane.cz (informace o kyberšikaně a jejích projevech, tipy pro rodiče)

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111) , www.linkabezpeci.cz

3.2 Informovaný souhlas pro rodiče žáků prvních ročníků

I. Souhlas s poskytováním poradenské služby

V průběhu docházky do školy mohou být vašemu dítěti poskytovány poradenské služby školních poradenských pracovníků. Jedná se o služby školní metodičky prevence a výchovné poradkyně. Jedná se o služby v základní poradenské rovině a rozsahu.

A) Školní metodička prevence

Jedná se o služby v oblasti primární prevence užívání návykových látek, předcházení šikaně, poradenství v případě problémů s chováním. Veškerá činnost školní metodičky prevence je popsána ve školním Minimálním preventivním programu a ve Vyhlášce č. 72/2005 Sb. o poradenských službách ve znění pozdějších předpisů (dostupná k nahlédnutí u školní metodičky prevence). V případě vašeho nesouhlasu nebude školní metodička prevence vašemu dítěti poradenské služby poskytovat a to ani v případě, když o ně dítě požádá.

Souhlasím s tím, aby po celou dobu docházky našeho dítěte do SOŠ veterinární, mu byly poskytovány služby školní metodičky prevence. (Váš souhlas / nesouhlas, můžete kdykoliv v průběhu školní docházky změnit).

Souhlasím – nesouhlasím.

Podpis zákonného zástupce:

B) Výchovná poradkyně

Jedná se o kariérové poradenství, odbornou pomoc při integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o děti školně neúspěšné a nadané apod. Veškerá činnost výchovné poradkyně je popsána v Plánu výchovného poradenství a ve Vyhlášce č. 72/2005 Sb. o poradenských službách ve znění pozdějších předpisů (dostupná k nahlédnutí u výchovné poradkyně). V případě vašeho nesouhlasu nebude výchovná poradkyně vašemu dítěti poradenské služby poskytovat a to ani v případě, když o ně dítě požádá.

Souhlasím s tím, aby po celou dobu docházky našeho dítěte do SOŠ veterinární, mu byly poskytovány služby výchovné poradkyně. (Váš souhlas / nesouhlas, můžete kdykoliv v průběhu školní docházky změnit).

Souhlasím – nesouhlasím.

Podpis zákonného zástupce:

II. Souhlas s pořizováním a zveřejňováním audiovizuálních záznamů žáků a využíváním výsledků školní činnosti žáků pro potřeby školy.

Souhlasím – nesouhlasím.

Podpis zákonného zástupce:

3.3 Dotazník metodicky prevence pro studenty prvnych rocniku

TŘÍDA:

1. Adaptační kurz pro mne

- a) měl smysl, pomohl mi lépe poznat spolužáky
- b) neměl smysl

v případě 1.a:

2. Adaptační kurz se mi

- a) velmi líbil, splnil moje očekávání
- b) celkem líbil a doporučuji následující změny:

3. Prostředí SOŠ veterinární vnímám jako

- a) přátelské
- b) nepřátelské – vadí mi: // navrhuji tyto změny:

- c) spíše přátelské

4. Kouřím:

- a) ano – počet cigaret denně:
- b) ne

5. Alkohol konzumuji:

- a) ano, často až do stavu opilosti
- b) ne, jsem abstinent
- c) výjimečně v malém množství

6. Drogy (marihuana, pervitin, kokain, extáze, ...)

- a) znám z vlastní zkušenosti
- b) vím, že existují, ale vlastní zkušenost s nimi nemám

7. Se šikanou jsem se na SOŠ veterinární

- a) setkal(a)
- b) nesetkal(a)

3.4 ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Střední odborná škola veterinární, Hradec Králové – Kukleny, Pražská 68

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016 a je součástí školního Minimálního preventivního programu.

CÍL PROGRAMU

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli.

ODPOVĚDNOST ZA PLNĚNÍ PROGRAMU

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci školního metodika prevence

CHARAKTERISTIKA ŠIKANY

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/žáků vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Podoby šikany:

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepřijemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-mailů apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah,

čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je maximálně několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

Většina obětí šikany a jejich svědků se snaží situaci udržet co nejdéle **v tajnosti**, bojí se někomu svěřit. Důsledkem může být podcenění závažnosti a rozsahu výskytu šikany nebo obtížné nalezení útočníků. Proto je v prevenci velmi důležité zaměřit se specificky na identifikaci rizikových znaků a signálů pro výskyt šikany.

Důvodem nebo obsahem šikany může být jakákoli odlišnost žáka nebo pedagoga, například fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost, inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání, jazyková/komunikační bariéra, socio-ekonomická odlišnost, psychická odlišnost, speciální vzdělávací potřeby žáka apod. Šikana může mít také specifický obraz, odehrává-li se ve vztahu k žákům nebo pedagogům z důvodu etnicity, rasové nebo národnostní příslušnosti, náboženského vyznání nebo víry (často také v kombinaci s pohlavím např. muslimské dívky, židovští chlapci apod.), sexuální orientace (nejčastěji proti homosexuálům) apod.

STRUKTURA PROGRAMU

- 1) Každoročně je zmapována situace v jednotlivých třídách (→školní metodička prevence, školní psycholožka - ve spolupráci s třídními učiteli)**
- 2) Pedagogičtí pracovníci jsou o výsledcích monitoringu informováni a zároveň jsou motivováni k vytváření bezpečného prostředí ve škole.**
- 3) Pedagogičtí pracovníci se vzdělávají v oblasti prevence šikany ve škole.**
- 4) Problémy šikany řeší školní poradenské pracoviště (→výchovná poradkyně, školní metodička prevence, školní psycholožka) ve spolupráci s vedením školy a třídním učitelem**
- 5) Při řešení šikany je postupováno podle „Krizového plánu k řešení šikany“ (→viz. příloha)**
- 6) Třídní učitelé pravidelně sledují situaci ve svých třídách a pomáhají nastavit třídní pravidla.**
- 7) Prevence šikany je prováděna v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP.**
- 8) Specifická prevence šikany je zajišťována formou besed, přednášek, filmů, třídnických hodin apod.**
- 9) Ochranný režim ve škole je zajištěn školním řádem a dohledem pedagogických pracovníků.**
- 10) Rodiče jsou o „Školním programu proti šikanování“ informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím webových stránek školy.**

- 11) Poradenské služby ve škole jsou zajišťovány výchovnou poradkyní (Ing. Jana Faltejsková), metodičkou prevence (Mgr. Jitka Provázková) a školní psycholožkou (Mgr. Hana Bergerová)**
- 12) Školní poradenští pracovníci úzce spolupracují se specializovanými zařízeními ve svém regionu (PPP, SVP, OSPOD, ...)**
- 13) Škola navazuje a upevňuje vztahy s okolními školami, aby předcházela šikaně a dalším typům rizikového chování mezi žáky z různých škol.**

PŘÍLOHA: „Krizový plán k řešení šikany mezi žáky SOŠ veterinární“

Zpracovala: Mgr. Jitka Provázková (školní metodička prevence)

KRIZOVÝ PLÁN k řešení šikanování mezi žáky SOŠ VETERINÁRNÍ

(SOŠ veterinární, Hradec Králové – Kukleny, Pražská 68, 501 01 Hradec Králové)

Při odhalení šikany (přímém - učitelem nebo zprostředkovaném - žákem) budou následovat tyto kroky:

- 1. Zachovat klid, poskytnout bezprostřední ochranu oběti** (je-li nutná).
- 2. Nahlásit zjištěné skutečnosti** školní metodičce prevence Mgr. Jitce Provázkové (zápis), v případě její nepřítomnosti výchovné poradkyni Ing. Janě Faltejskové, a **vedení školy:** zástupkyni ředitelky Mgr. Adelině Macháčkové a ředitele školy Ing. Bc. Haně Rubáčkové. Při **zjištění závažného stupně šikany** (výbuch brutálního skupinového násilí) **bude přivolána policie** a zahájeno vyšetřování (dále bude informováno státní zastupitelství a OSPOD)
- 3. Pokud bude zjištěn mírný stupeň** (posmívání, ponižování, hrubé žerty, pokořování), bude následovat bezodkladné šetření ve složení vyšetřovací komise = členové školního poradenského pracoviště + vedení školy + třídní učitel, popřípadě vyučující, který je se situací seznámen.
V případě šetření situace, vedení školy umožní těmto pracovníkům uvolnění z hodin přímé vyučovací povinnosti.
- 4. Rozhovor vyšetřovací komise s těmi, kdo na šikanování upozornili** (musí probíhat pokud možno taktně, bez upozorňování v hodině, že se něco děje a proč dotyčný chybí).
- 5. Rozhovor vyšetřovací komise s obětí nebo oběťmi** (platí opět taktnost a diskrétnost).
- 6. Rozhovor s vhodnými svědky, nalézání dalších svědků.**
- 7. Konfrontační rozhovory se svědky.**
- 8. Rozhovor s agresorem**, pokud je agresorů více – individuální rozhovory, ale v rychlém sledu - během jednoho dne a **jako poslední v pořadí. NIKDY nestavíme do přímé konfrontace oběť šikany a agresora!!**

9. **Rozhovor je písemně zaznamenán, podepsán všemi účastníky rozhovoru.** Tento záznam je určen pouze pro vnitřní potřebu školy, s respektováním ochrany osobních údajů. Nahlízet do těchto materiálů může vedení školy, členové výchovné komise a zákonný zástupce (pouze do výpovědi svého dítěte). Z těchto záznamů je vypracována závěrečná zpráva, která je oficiálním výstupem šetření.
10. Kolektiv třídy vyplní dotazník o šikaně (bude zadán dle úvahy během následujících dnů). Ke spolupráci lze přizvat pracovníky PPP.
11. Sepsání závěrů a návrhů na potrestání (ve spolupráci s třídním učitelem).
12. Svolání mimořádné pedagogické rady, informace o průběhu a závěru šetření. Pedagogická rada se vyjádří k navrhovaným trestům, bude provedeno definitivní rozhodnutí o míře potrestání, popřípadě setrvání agresorů a obětí v jedné třídě.
13. Udělení trestů (důtka, podmíněčné vyloučení...) ředitelkou školy, za přítomnosti třídního učitele, zástupkyně ředitele, školní metodičky prevence a výchovné poradkyně.
14. Třídní učitel zváží změny zasedacího pořádku ve třídě a nadále pozorně sleduje situaci v kolektivu.
15. Pozvání rodičů agresora, rozhovor se členy preventivního týmu školy, třídním učitelem a vedením školy, osobní oznámení trestu. Rodičům je předložen školní řád, metodický pokyn MŠMT pro šetření šikany ve škole a závěry ze šetření – rodič potvrdí svým podpisem, že byl s dokumenty seznámen. V jiném termínu budou pozváni a informováni rodiče oběti.
16. Na základě výsledků šetření bude zvážena možná spolupráce s psychologem (sociometrie a následná intervence).
17. V průběhu školního roku je vhodné zajistit besedu pro třídu o trestně právní odpovědnosti (Městská policie-oddělení prevence ...).

Při zjištění šikany při školních akcích mimo školu musí následovat domluva pedagogů a odlišení stupně agrese. Při mírném stupni je nutno šetřit ve výše uvedených krocích – zásadně agresora až nakonec!

Při závažném stupni šikany je nutná bezprostřední záchrana oběti. Je třeba zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi. Za současné pomoci oběti bude případ nahlášen policii, státnímu zastupitelství, OSPODu a zahájeno vlastní vyšetřování.

Zpracovala: Mgr. Jitka Provázková (školní metodička prevence)

HODNOCENÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

2018 - 2019

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště, ve kterém působí výchovná poradkyně, školní metodička prevence (ŠMP) a školní psycholožka / školní psycholog. Škola vytváří **minimální preventivní program školy (MPP)**

Cíle preventivního programu:

- **zlepšit vrstevnické vztahy ve škole** a tím zamezit rozvoji rizikového chování mezi žáky (umožnit společné pozitivní prožitky a pocit hrdosti na příslušnost ke škole)
- **posílit odolnost žáků vůči sociálně patologickým jevům** a vybavit je obrannými mechanismy vůči nim i pro budoucí život (informace v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP, adaptační kurzy, preventivní dny, přednášky, exkurze, filmová a divadelní představení)
- **zlepšit dovednosti žáků v sociální komunikaci** (umožnit veřejné prezentace ročníkových prací všem studentům, zjišťovat úroveň sociální komunikace studentů na smluvních pracovištích individuální praxe)
- **vést žáky k sebepoznání, zvýšit jejich psychickou odolnost** v náročných životních situacích a při zvládání stresů (adaptační kurzy, preventivní dny, využití služeb PPP, služby nabízené školní psycholožkou, odborné přednášky dle aktuální nabídky)
- **učit žáky tolerantním postojům** nutným pro život v multikulturní společnosti (informace v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP, filmová a divadelní představení, exkurze, odborné stáže v zahraničí, aktivní účast v projektu „Adopce na dálku“)
- **rozpoznat a zajistit včasnou intervenci** v případech šikany, domácího násilí, kriminality páchané na dětech, záměrného sebepoškození a poruch příjmu potravy
- **zlepšit spolupráci s rodiči**
- **udržet a posilovat dobré vztahy mezi učiteli a žáky**
- **informovat pedagogy o možnostech vzdělávání v oblasti primární prevence** a motivovat je k aktivnímu zapojení do realizace MPP v jejich hodinách
- **zlepšit spolupráci s institucemi a organizacemi** působícími v oblasti prevence rizikového chování

Údaje o plnění stanovených cílů:

- vzdělávání školního metodika prevence

- studium k výkonu funkce ŠMP ukončeno 5. 12. 2011
- účast na seminářích pořádaných vzdělávacími a poradenskými institucemi Královéhradeckého kraje
- studium odborných periodik – Závislosti a my; Prevence; Psychologie; Učitelské noviny; studium odborné literatury a materiálů vydávaných MŠMT
- využití informačního portálu: www.prevence-info.cz
- spolupráce s okresní metodičkou prevence Mgr. Jitkou Musilovou

- vzdělávání pedagogických pracovníků

- odbornou literaturu využívají převážně třídní učitelé, učitelé informatiky (viz. prevence nebezpečných jevů v souvislosti s použitím sociálních sítí) a výchovná poradkyně
- účast na seminářích pořádaných vzdělávacími a poradenskými institucemi Královéhradeckého kraje dle nabídky a zájmu pedagogů

- mapování aktuální situace ve škole

- spolupráce ŠMP s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, školní speciální pedagožkou a vedením školy
- spolupráce ŠMP s třídními učiteli, popřípadě vychovateli z domovů mládeže
- pohovory se žáky (skupinové, individuální); ankety a dotazníky týkající se míry spokojenosti žáků s vybranými programy prevence rizikového chování

- pravidelná aktualizace informací

- v budově školy je umístěna informační nástěnka pro žáky, na které jsou uvedeny kontakty pro řešení krizových situací; žáci mají možnost kdykoliv si dohodnout pohovor s výchovnou poradkyní nebo ŠMP, k dispozici je vždy na půl dne (dopoledne/odpoledne) školní psycholožka
- na začátku školního roku se přicházejí poradenští pracovníci (tj. ŠMP, výchovná poradkyně, školní psycholožka, školní speciální pedagožka) osobně představit a nabídnout své služby žákům všech tříd nastupujícího prvního ročníku
- aktuální informace týkající se prevence rizikového chování si žáci i jejich rodiče mohou vyhledat na webových stránkách školy

- spolupráce s rodiči a vychovateli DM

- rodiče i vychovatelé mají kdykoliv možnost domluvit si konzultaci s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, školní speciální pedagožkou nebo ŠMP, popřípadě využít jejich služby v průběhu pravidelných informačních schůzek pro rodiče a zákonné zástupce

- besedy, přednášky a akce pro žáky

- **Preventivně adaptační dny pro žáky jednotlivých tříd nastupujícího 1. ročníku ve spolupráci s organizací PROSTOR PRO, o. s.** - jednodenní akce k vzájemnému seznámení se a stmelení nově vznikajícího třídního kolektivu, kladně hodnocená žáky i třídními učiteli (12. 9. 2018 – 1. A; 13. 9. 2018; – 1. B; 20. 9. 2018 – 1.C)
- **Závislosti a návykové látky** – interaktivní besedy pro první ročníky (lektor: Bc. Miroslav Zavadil, DiS., Semiramis o.s.) – 11. 9. 2018
- **Vliv subkultur a vrstevnických skupin** – interaktivní besedy pro druhé ročníky (lektor: Lukáš Gilányi, DiS., Semiramis o.s.) – 13. 9. 2018
- **Základy sebeobranu pro žáky 1. ročníků** (PhDr. Jaroslav Matoušek, Městská policie, dvakrát dvě hodiny v průběhu školního roku pro každou třídu)
- **Den zvířat** (posilování vztahu ke škole a učení se kontaktu se širokou veřejností) – 4. 10. 2018
- **Projektový den věnovaný etické výchově** – pro žáky všech ročníků, podpořeno dotací KÚ KHK (součástí byla **Kyberšikana** – interaktivní beseda pro žáky prvních ročníků, lektor: Lukáš Gilányi, DiS., Semiramis o.s.) – 17. 10. 2018
- **S tebou o tobě aneb holky z Venuše, kluci z Marsu** – přednáška a interaktivní beseda pro žáky prvních ročníků (lektor: Mgr. Alena Blažková – sexuální a rodičovská výchova → kladně přijímaná přednáška s následnou besedou o intimních problémech dospívání a zásadách bezpečného sexu) – 2. 11. 2018
- **Adopce na dálku** (podpora studia indického dítěte) – každoroční finanční příspěvek na vzdělání dítěte v rozvojové zemi – výchova k solidaritě, prevence rasismu a xenofobie
- **Adopce surikaty v ZOO Dvůr Králové nad Labem** – každoroční finanční příspěvek na chov ohroženého druhu, výchova ekologického přístupu k životnímu prostředí a ochraně živočišných druhů
- **Salinger, z.s.** – návštěva zástupců a nabídka služeb žákům prvních ročníků – leden 2019
- **Prezentace ročníkových prací žáků 3. ročníku pro žáky 1. a 2. ročníku** (výchova ke kultivovanému vystupování a prezentaci výsledků vlastní tříleté práce spojená s uměním akceptovat pozitivní i negativní reakce publika) – 10. 4. 2019
- **Film „Arnošt Lustig – devět životů“** – film inspirovaný životními osudy významného českého spisovatele, doplněný besedou s autorem na téma židovské otázky → prevence rasismu a xenofobie, žáci 1. – 3. ročníků – 15. 4. 2019
- **Maturitní ples** (posílení vztahu ke škole, symbolické předávání pomyslné štafety žáků 4. ročníku mladším spolužákům, prezentace školy před širokou veřejností) -1. 2. 2019
- **Poslední zvonění** – tradiční loučení se čtvrtých ročníků se školou, spojené s předáváním štafety mladším spolužákům -30. 4. 2019
- **Hrou proto AIDS** – interaktivní program organizovaný SZŠ v HK zaměřený na zodpovědné chování v mezilidských vztazích a prevenci pohlavně přenosných chorob - 1. B – 13. 5. 2019; 1. A – 14. 5. 2019; 1. C – dostane podzimní termín
- **Sportovní kurz pro žáky 2. ročníku – Plátěná osada, Splzov u Malé Skály** (3. - 7. 6. 2019) – sportovní, zdravotní a branná příprava spojená s posilováním mezitřídních vztahů a schopností vzájemné pomoci
- **Film „Zelená kniha“** – film s rasovou a xenofobní tematikou; 1. - 3. ročníky; 25. 6. 2019
- **Třetíci prvákům** – každoroční akce, kdy žáci třetích ročníků připravují program pro první ročníky v hradeckých lesích, doplněná odbornými přednáškami o funkci lesa; výchova ke spolupráci, posilování mezitřídních vztahů

- **Právní povědomí** – 3 interaktivní besedy o právní zodpovědnosti žáků druhých ročníků (lektor: Mgr. Karolína Zavadilová, Semiramis o.s.)
- **Slavnostní shromáždění žáků a učitelů v tělocvičně** – vystoupení divadelního kroužku, předání cen za vzornou reprezentaci školy; posilování vztahu ke škole a výchova k úctě k práci a výkonům ostatních – 28. 6. 2019

- **PRŮBĚŽNĚ:** - **sociometrie** ve třídách a následná konzultace výsledků s třídními učiteli (ŠP)
  - **arteterapie** pro zájemce (ŠP)
  - **individuální pohovory** (ŠPP – všichni)
  - **pomoc při řešení krizových situací** (ŠPP – všichni)

- **VOLNOČASOVÉ AKTIVITY žáků podporované školou**
  - divadelní kroužek
  - sportovní kroužek
  - včelařský kroužek
  - centrum malých zvířat
  - výuka myslivosti v rámci volitelných předmětů pro žáky 4. ročníku (možnost složení myslivecké zkoušky)

3.6 Kontakty

Pedagogicko – psychologická poradna (pedagogicko - psychologické poradenství pro děti a mládež od 3 do 19 let)

Na Okrouhlíku 1371

500 02 Hradec Králové

telefon: 495 265 423; email: info@pppkhk.cz

Okresní metodička prevence: Mgr. Jitka Musilová: e-mail: j.musilova@pppkhk.cz

Středisko výchovné péče pro děti a mládež NÁVRAT (bezplatná péče do 25 let klienta) – hlavně sekundární prevence

Říčařova 277

503 01, Hradec Králové 3

telefon: 739 401 363; www.svphk.cz

Jakými problémy se např. zabýváme:

- vztahové problémy v rámci rodiny
- školní neúspěšnost
- záškoláctví
- nerespektování rodičů nebo učitelů
- toulání a útěky z domova
- konflikty s vrstevníky
- nevhodné trávení volného času
- ADHD
- problémy s navazováním vrstevnických vztahů
- lhaní
- výkyvy nálad, podrážděnost, časté smutky
- neplnění školních povinností

Magistrát města Hradce Králové, oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)

vedoucí oddělení: Mgr. Světluše Kotrčová, telefon: +420 495 707 382

e-mail: Svetluse.Kotrcova@mmhk.cz

www.minimalizacesikany.cz ; www.protisikane.cz

www.linkabezpeci.cz

linka bezpečí - telefon: 116 111 (pro děti a mládež, nonstop zdarma)

e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz

www.internethelpline.cz (zabývají se problémem kyberšikany)

Laxus o.s. (K-centrum, Říční 1252/3a, 500 02 HK, tel.: 495 513 977,

kacko.hradec@laxus.cz; Ambulantní centrum, Nerudova 1361/31, 500 02 HK,

tel.: 495 515 907, ambulance.hradec@laxus.cz)

!!! www.laxus.cz !!! – problémy s drogami

www.prevence-info.cz

www.drogovaporadna.cz

Městská policie Hradec Králové

Bc. Ivan Dubec - vedoucí oddělení prevence kriminality MPHK

ivan.dubec@mmhk.cz

Tel +420 495 707 935

GSM +420 731 131 013

Eva Čížková - tisková mluvčí MPHK a lektor oddělení prevence kriminality MPHK

eva.cizkova@mmhk.cz

Tel +420 495 707 927

GSM +420 731 131 091

PhDr. Jaroslav Matoušek - Instruktor přípravy a lektor kurzů sebeobraný oddělení prevence kriminality MPHK

jaroslav.matousek@mmhk.cz

Tel +420 495 707 922
GSM +420 731 633 150

Občanské poradenské středisko, o.p.s.

ČSA 543, Hradec Králové (naproti Adalbertinu)

telefon: 734 734 818; ophk@ops.cz

Poruchy příjmu potravy

www.pomocppp.cz

pravidelné chaty s odborníkem na **poruchy příjmu potravy**, stačí jednoduchá registrace, chat je anonymní. Online poradna - odborník zodpovídá dotazy, je možné se ptát i bez registrace

www.anabell.cz

www.psychiatrie.lf1.cuni.cz

www.fnmotol.cz

www.vyzivavnemoci.cz

Poradna pro mladé gaye a lesby

www.sbarvouven.cz

Pomoc a poradenství obětem trestných činů

adresa poradny: Ignáta Herrmanna 227/2, Hradec Králové (pondělí, středa); Mgr. Petr Mach, telefon: 495 581 867 // 773 783 679, pmach@pms.justice.cz; Mgr. Jaromír Rémiš, telefon: 495 581 842, jremis@pms.justice.cz

ADRA Česká republika, poradnahk@adra.cz (Tř. Eduarda Beneše 575, HK 12; telefon: 606 824 104)